

KDO JE BILA
SIBILA

str. 3

50 LEJT V
ZAKONI

str. 5

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 24. februarja 1994 • Leto IV, št. 4

PUST, POST IN ŠE KAJ

Redkokdaj vidijo Andovci, ta najmanjša porabska vas, toliko ljudi, kot se jih je zbralo na pustno nedeljo. Po 28-letnem premoru so namreč spet priredili BOROVO GOSTUVA NJE, ali kot se po porabsko reče so baur vlekli. Ta pustni običaj je po mnenju etnologov nemškega, avstrijskega izvora, od tam je prišel v Porabje in tudi Prekmurje.

Po pravilih se lahko borovo gostuvanje priredi le v primeru, če ob pustnem času (nekateri celo trdijo, da v prejšnjem letu) ni bilo nobene poroke v vasi. Zato je morala mladina za kazen bor vleči ter se najstarejši fant in dekle poročiti.

V Andovcih živi vsega 68 ljudi, tako da je bila na "fašensko" nedeljo praktično vsa vas na nogah. Na pomoč so jim priskočili tudi Otkovčani.

Veseli "gostuvanjci" so se ob desetih zbirali okrog zvonika, potem je pisana povorka odšla na kraj dogajanja, kjer je bil pravi bor že pripravljen. Simbolično so izsekali manjše drevo. Po ceremoniji se je bor potegnil do sredine vasi, kjer se je začel dvojezični obred poroke. Med povorko se je marsikaj dogajalo. Če ste želeli, so vam "ciganice" vrgle karte, povedale, kakšna bo vaša usoda, zdravnik vas je pregledal in vam predpisal kakšna zdravila, seveda tekoča in tako naprej.

Kljub slabemu vremenu so obiskovalci lepo zdržali, precej jih je prišlo tudi iz Slovenije, iz obmejnih krajev. Čeprav je organizacija tu pa tam malo šepala, je vseeno treba pohvaliti Andovčane, da so se

po dolgih letih spet zavzeli za organiziranje tega starega običaja.

Pustni običaji naj bi pomenili tudi konec zime, prihod pomladi. V Andovcih je bilo prav obratno, saj se je ravno ta dan vrnila zima.

Zima in mraz nista prav nič motila tistih približno 300 veseljakov, ki so se udeležili že tradicionalnega SLOVENSKEGA BAL-a v Monoštru. Za dobro razpoloženje je poskrbel ansambel ROYAL FLASH iz Murske Sobotice.

Za bogatejši srečelov so s svojimi proizvodi in darili poskrbela naslednja podjetja iz Slovenije:

Tovarna perila in oblačil MURA iz Murske Sobotice in Ljutomera, MLEKOPROMET iz Ljutomera, VGLJUTOMERČAN iz Ljutomera, ILIRIJAVEDROG iz Lendave, ELEKTROMATERIAL iz Lendave, RADENSKA iz Radencev, POMURSKO MLEKARNE iz Murske Sobotice, veletrgovina POTROŠNIK iz Murske Sobotice, PETROL iz Murske Sobotice, ID SOLIDARNOST iz Murske Sobotice, ZAVAROVALNICA TRIGLAV iz Murske Sobotice, POMURSKA ZALOŽBA iz Murske Sobotice in PLETILSTVO iz Prosenjakovcev.

Organizator, Zveza Slovencev in srečni dobitniki, se zahvaljujejo za prispevke.

Zveza Slovencev na Madžarskem (kot organizator) se opravičuje vsem, ki se zaradi tega, ker je bil ples v postu, niste udeležili plesa. Zaradi tehničnih ovir (avla šole je bila na razpolago le za ta termin) niso našli druge rešitve.

-MS-

DR. FRANCI ZWITTER 1913-1994

"2. februarja je preminil eden največjih mož v zgodovini koroških Slovencev, politični in kulturni delavec, znan in spoštovan daleč preko avstrijskih meja. Težko je najti besede, ki bi vsaj približno lahko zaobjele vse delo in trud za slovensko narodno skupnost na Koroškem, vso njegovo ljubezen do bolečine ob delu za tolikanj ljubljeno slovensko besedo," je zapisala Zveza slovenskih organizacij ob smrti dr. Francija Zwittera.

Dr. Franci Zwitter se je rodil 10. oktobra 1913 v Zahomcu na Zilji. Izhajajoč iz zavedne slovenske družine se je začel že kot dijak vključevati v narodnostno delo. Gimnazijo je končal v Celovcu, teologijo je študiral v Celovcu in Innsbrucku, pravo pa v Gradcu.

Leta 1955, tik pred podpisom avstrijske Državne pogodbe, je postal prvi predsednik Zveze slovenskih organizacij.

Ves povojni čas, vse do lanskega osemnajstega srečanja manjšin sosednjih držav, je bil aktiven sooblikovalec narodnostne politike med koroškimi Slovenci in narodnostmi v mnogo širšem evropskem prostoru. Razmere med porabskimi Slovenci in med manjšinami na Madžarskem je spoznal na srečanjih manjšin sosednjih dežel, denimo pred leti v Sopronu in seveda že prej. Z delom se je uveljavil doma in drugod, predvsem s svojimi načelnimi stališči, s katerimi se je znal približati ljudem različnih nazorov. Zato je bil spoštovan tudi v novejšem obdobju, znanem po veliki polarizaciji med koroškimi Slovenci. Pokojni doktor Franci Zwitter je zelo pozorno spremljal tudi spreminjanje razmer v Evropi, in denimo na srečanju manjšin v Osijeku leta 1990 opozarjal na nezavidljiv položaj zlasti malih narodnosti v odnosu do velikih narodov. Najpreprosteje rečeno, vse do svoje smrti je bil aktiven in spoštovan sooblikovalec narodnostne politike v Evropi; človek, ki so mu prisluhnili pripadniki manjšin in tudi politiki večinskih narodov. Take vrste narodnostnih politikov pa je zelo malo.

eR

CENENI CINIZEM

Bilo je predlani, na dan obletnice madžarske okto-brske revolucije iz l. 1956 pred parlamentom v Budimpešti. Pred zgodovinskim poslopjem večdesetisoč glavna množica. Na balkonu se pojavi predsednik republike Árpád Göncz, da bi povedal svoj slavnostni govor. (Za to priložnost bi primernejšega govornika izmed vodilnih politikov težko našli, saj je bil Göncz zaradi svoje dejavnosti v revoluciji po 1956. zaprt.) V tistem trenutku so se od nekd vzeli mladi demonstranti v fašističnih oblekah madžarskega tipa in začeli v zboru zmerjati predsednika, enostavno ga niso pustili do besede. Nihče od navzočih ministrov - med njimi je bil tudi notranji minister, sedanji ministrski predsednik Boross - ni ukrepal. Slavnostni govor ob tem neslavnem sprejemu je odpadel.

Tedaj je bil še alternativni drugi dnevnik na madžarski televiziji (Egyenleg), ki je stvar precej kritično prikazal v večernem sporedu, za razliko od prevladnega prvega dnevnika (TV Híradó). To pa je precej razkačilo vladno stran, saj sta bila predsednik Göncz in pokojni premier Antall

takorekoč prava tekmeča za oblast, zlasti slednji. Verjetno tudi zaradi tega rivalstva se razgrajajem v fašističnih oblekah ni nič zgodilo. (Poudarek je seveda na nacističnih "insignijah", ne pa na demonstraciji proti predsedniku republike, saj se konec koncev slednje lahko smatra za enega od pojavov demokracije.)

Stvar je bila pozabljena, namreč da neka profašistična formacija razgraja pred parlamentom, in samega šefa države ne pusti do besede. Ni pa bil pozabljen alternativni dnevnik, ki so mu podtaknili, da so njegovi sodelavci "manipulirali" s posnetki, češ da vročekrvneži v tistem hipu, ko naj bi govornik začel svoj govor, niso bili na tistem koncu trga, kot jih je kazal posnetek, ampak nekaj metrov stran. Torej da gre očitno za goljufijo.

Da ne bom predolg. Od takrat je bil ukinjen alternativni dnevnik. O "goljufiji" se je govorilo mesece in mesece - bila je tudi dober razlog za različne čistke na televiziji -, samo o bistvu ni govoril nihče. Namreč kaj se je zgodilo na trgu. S tega vidika sploh ni pomembno, na katerem kon-

cu so tisti trenutek stali ve-leogrski vitezi nasilja. To je nekaj takega, kot tista zgod-bica, ko so nekomu ukradli suknjic in čez nekaj časa so o njem govorili kot o nekom, ki je bil zapleten v neko tatvino suknjiča...

Človek bi mislil, da je absurd nekaj, česar se ne dá stopnjevati. Niti slovnico niti dejansko. Motiti se je človeško, pravi pregovor. Kolo-vodja tedanjih neonacističnih razgrajajem je te dni vložil tožbo, češ da so bile kršene njihove osebnostne pravice, ker jih je posnetek alternativnega dnevnika prikazal na delu lokacije, ki so ga že pred nekaj sekundami zapustili...

Nesramnost pa taka.

Pa še nekaj. Kolo-vodja zah-teva milijon forintov odškod-nine. To je približno deset-letna minimalna madžarska plača.

Ni kaj, ni slab zaslužek za tistih nekaj sekund. Človeku rojijo čudne misli po glavi. Med drugim tudi žalost zaradi tega, da je do letošnje obletnice 23. oktobra še več kot pol leta, jaz bi pa nujno rabil kakšen milijonček ravno zdaj.

Prava škoda.

Francek Mukič

204 GLASOV

RATIFICIRAN MADŽARSKO-SLOVENSKI SPORAZUM

8. februarja je madžarska skupščina ratificirala Sporazum o posebnih pravicah slovenske manjšine na Madžarskem in madžarske narodne skupnosti v R Sloveniji. Sporazum je bil podpisan 6. novembra l. 1992.

Referent dnevnega reda državni sekretar Ministrstva za zunanje zadeve dr. András Kelemen je najprej analiziral manjšinsko politiko Republike Slovenije. Med drugim je poudaril, da je na dvojezičnem območju Prekmurja madžarski jezik enakopraven s slovenskim, torej je uradni jezik. Naštel je tudi nekaj podatkov o dvojezičnih inštitucijah (na območju Prekmurja je 13 dvojezičnih vrtcev, 4 osnovne šole, 1 srednja šola). Pedagoški kader na teh ustanovah dobiva 25 % dvojezičnega dodatka od države. To seveda velja tudi za

italijansko narodnost na Primorskem. Obe manjšini imata poslanca v slovenski skupščini. Brez soglasja manjšinskih poslancev skupščina ne more sprejeti nobenega zakona, ki je povezan s položajem manjšin.

V drugem delu svojega referata je analiziral stanje slovenske manjšine na Madžarskem. Omenil je, da je krovna organizacija Slovencev Zveza Slovencev na Madžarskem, ki je nastala že v novem, demokratičnem sistemu. Govoril je o informiranju (list Porabje, tedenska radijska oddaja, štirinajstdnevna TV oddaja), o živahnem kulturnem življenju. Ugotovil je, da v madžarskem parlamentu - enako kot ostale manjšine - tudi Slovenci nimajo svojega poslanca. Po njegovem mnenju bo to uredničljivo le takrat, če bo

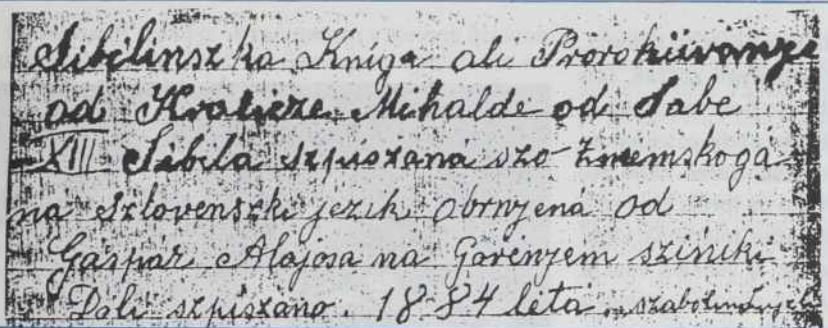
madžarski parlament dvo-domen.

O sporazumu je povedal, da je nastal na osnovi do-brega sodelovanja med Madžarsko in Slovenijo ter zagotavlja posebne pravice obema manjšinama. Predlogu je sledila razprava, kjer je bilo slišati tudi nekaj kritičnih pripomb s strani opozicije, kar se tiče parlamentarnega zastopstva manjšin. Predlagali so odprtje novih mejnih prehodov med državama ter pri-pravo sporazuma o prosti trgovini.

Za potrditev sporazuma so se zavzemali tudi pred-sedniki raznih komisij. Kot utemeljitev so navedli, da vodi Slovenija zgledno manjšinsko politiko. Madžarska skupščina je eno-glasno potrdila sporazum.

Irena Pavlič

KDO JE BILA SIBILA?

Sibilске knjige s prerokovanji so bile razširjene po vsej Evropi, tako tudi na Slovenskem in Madžarskem. Širile so se v tisku in v rokopisih. nekaj rokopisov "Sibilinskih Knig" je tudi v našem Porabju. Ena od teh je naslednja z Gorjega Senika:

"Sibilinszka Kniga ali Proroküvanje od Kraljice Mihalde od Sabe, XIII. Sibila. Sibila. Szpiszana szo z nemškoga na szlovenszki jezik obrnjena od Gáspár Alajosa na Gorényem sziniki. doli szpiszano 1884 leta, Szabolc Lujzli."

Sibile so bile prerokinje (jósnök) pri starih Grkih in Rimljanih. Iz poročil staroveških zgodovinopiscev poznamo 12 sibi, prerokinj. Trinajsta je znana iz srednjeveške literature in je prerokovala o Kristusu. Podobnih prerokovanj pozna egipčanska in etiopska literatura. Okvirna zgodba vseh teh je enaka: zadnji dnevi pred koncem sveta, prihod Antikrista in čudeži, ki se zgodijo pred sončnim dnevom. Podobno vsebino ima najbolj znano židovsko-krščansko prerokovanje iz Aleksandrije (objavljeno l. 1869 v nemškem jeziku) in edina izdaja v madžarščini iz leta 1649 (prevedena iz nemščine). To prerokovanje je bilo tako popularno, da so iz njega citirali kot iz Svetega pisma.

V naslovu seniškega rokopisa beremo, da je bila 13. Sibila "kraljica Mihalda iz Sabe". Po Svetem pismu "kraljica iz Sabe" naj bi bila obiskala Salomona in z

vprašanji-ugankami preskušala njegovo modrost (Knjiga kraljev 1,10). Sveto pismo imena kraljice ne omeni. Od zgodovinopiscev pa vemo, da ji je bilo ime MAKEDA in v resnici ni bila prerokinja.

Seniška "Sibilinszka Kniga" se začne z uvodom (Napelávanje), iz katerega izvemo, da je kraljica iz Sabe obiskala Salomona v Jeruzalemu in mu je prerokovala.

"Mihalda, Kraljica med Sibilami ali Proroküvanica, je trinajszeta, stera je v vrémeni Salamon Králi prisla vu Jeruzsálem, naj bi nyegovo Modroszt poszlúsala i nyemi doszta od prisesztnoga dugovanya naprej povedala. Salamon dá ete szgorik piszati ino szránóti."

V Svetem pismu ni govora o prerokovanju in ni imena kraljice. Kraljica je Salomonu "povedala vse, kar ji je bilo na srcu. Salomon ji je razložil vse, kar ga je vprašala" (1 Kr 10,2-3).

O usodi Sibilске knjige pa beremo naslednje:

Po szmrti nasega odküpitela szo prineszli poboyszni proskárgye z Jeruzsálema vu Angliiski Ország, i tam szo vu leti 383 z szidoszkoga na nénsko szpiszane."

V drugi polovici uvoda spoznamo Sibilo iz Kum (spodnja Italija), ki je prodala sedmemu, zadnjemu rimskemu kralju (in ne cesarju) Tarkviniju (534-540 pr. n.š.) preroške sibilске knjige. Seniška zgodba se ujema z rim-

skim izročilom.

"Vu cajtí... szedmoga rimszkoga caszara je vu Rim eto proroküvanje prineszla edna neznana zszenszka Sibila, stera je mela devet knjig ino je ponüjala krali, naj je küpi, ár sze vu eti knjigaj zdrzsáva tanács modroszti Bozse i proroküvanje prisesztnoga dugovanya. Csi sze nyemi dopadnjejo, naj je küpi za edno sumo penasz. I krau neske küpiti za to sumo penasz. Teda csemerna grata ta zszenszka, od tej knjig tri zaszgye. Drugi den ona pa Krala pita, csi on te 6 knjig küpi za prvo sumo. Teda krau sam vu sebi misli, da sze tau ne sika, ka bi on za 6 knjig teliko pejnaz dau, kak za vsze devet. Teda zszenszka csemerna grata i pa 3 knjige zaszgé i té druge 4 ona nacsí ne dá, kak je za vsze devét proszila. Krau je nyej té 3 knjige doli vzóo za to sumo, ka je ona proszila za devet. Teda odide ta zszenszka od krala ino szo jo vecs nej vidli. Gda je krau knjige otpro, ino je vu nyi sto, téda je vsze od prisesztnoga dugoványa od Rima popiszano najso. Teda vcsaszí dá tau zszenszko gori iszkati, i nyou zovecs nei mogli najti."

Rimske sibilске knjige nimajo nobene zveze s Sibilinskimi prerokovanji. Slednja so napisana v grščini in so nastala od 2. stoletja pred našim štetjem do 5. stoletja po našem štetju.

Marija Kozar

GLAVA DRŽINE

Vsíkša grupa ali skupina ludi ma svojoga prednjoga, kak mlajši pri svojoj igri, starejši v službi, pa palik malo mlajši v škouli, športniki, ženske tútarce, gostüvančarje in tak dale in tak naprej. Edne zovejo poglavar ali šef ali big bos ali of prejden ali gazda, včasí pa predsednik to. Ali nemo zdaj o politiki. Folga nan toga vsíkši den. Zdjaj me najbole zanimle držina in tisti prejden v držini.

Prejdnomi v držini se pravi glava držine. Tou glavou leko tomačimo na več načinov. Kak prvo, tou je leko tisti, ka v držini največ vej in ga zato vsi spítajvejo za svejt, pa vači je to vse tak, kak un pravi. Kak drugo, tou je leko tisti, ka ma dveje lejvi rokej. Zato, ka je nej za níksi nüc, san za sebej vrvle, ka sto nema v rokaj, tisti ma v glavej.

Kak tretje so leko tou tisti, steri dobijo na glavou vse, ka se lagvoga kouli držine zgodi. Če so krijvi ali so nej, se na njij spotere. Kak štirti pa so tou tisti, steri vse kouli vrat trampitalivajo, ka so uni glavni v držini in če nji ne bi bilou, bi že zdavna vse vrag poubro in bi lačni in bousi kouli ojdlí.

Mogouče san ške kakšen primer vönjao. Ali tou je zdaj spoj nej važno. Glavou ma vsíkši, steri ojdi po ton svejti, tou je normalno. Ali ka se zgodi, gda se zdriüži več glav? Gda se več glav zdriüži v držino, mora po zakoni nature neške biti prejden. Vrvlíte mi, ka je nieden od zgornjih, ka san ji opisavo. Zna se, ka nega samo ednoga čednoga, steri bi čista vse vedo. Tisti, ka vse dela z dvema lejvima rokama, to nemre biti prejden nindri, pa v držini to nej. Sto drži glavou za vsakšo kaštigo v imejni drugih, je nej vrvreden, ka bi se drugi po njemi ravnali. Tisti slejdnji, ka pa se vse kouli vómečejo, takšo gučijo ranč zavolo toga, ka ji neške doma komandejra, te ji je pa tak sran. Pri tej slejdnih je tou ponavadi žena ali, boug nedaj, tašča. Tú vijдите naš kroug vküper prijde. Pri ženskaj. Celi čas san piso "tisti" in nej "tiste". Naj mi moja moška žlata oprosti, ali ge mislin, ka so ženske glava držine. Če bi zaj začo dojpjísati, zakoj je tou tak, bi nej končo do žetve. Če pa malo brodimo, brž gorprijdemo, ka je tou rejsan tak. Tej ženske so tak prefrigane, ka nan moškon davlejo nekšo iluzijo, ka je skouz po našon, ka skouz mij mamó prav, ka vseposejdi moški nad ženskov glavou zdigavle. V toj iluziji živemo, dapa samo tou pa nika driüjgo. Na konci vsigdar ženska gvina.

Edna stara modroust to pravi, ka pri rami ženska lače nosi. Tou je pa v tisti držinaj, gde ženska moškomi niti iluzije ne pistij, ka bi sí mislo, ka je un prejden. Pri nas moja tašča Regina, trno čedna ženska, nigdar ne nosi lač. Nej njoj trbej. Nan je pa tak lepše živeti - v iluziji.

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije

Naslednja oddaja bo
26. februarja 1994

OD SLOVENIJE..

TUDI DRNOVŠEK IN PETERLE NA OI

Otvoritve zimskih olimpijskih iger v Lillehammerju sta se udeležila tudi slovenski premier dr. Janez Drnovšek in zunanji minister Lojze Peterle.

Slovenija je ena od 66 držav, udeleženk letošnjih iger, slovenski šport pa na Norveškem zastopa 22 športnikov.

137.000 BREZ-POSELNIH

V Sloveniji je bilo decembra lani zaposlenih 609.138 ljudi, kar je za dobrih 5 odstotkov manj kot leto poprej. Brezposelnih je bilo 137.142 ljudi ali 16 odstotkov več kot decembra leta 1992.

ZASILNI PRISTANEK AMERIŠKEGA VOJAŠKEGA LETALA

V pripravah na vojaško posredovanje letalskih sil Nata v Bosni in Hercegovini je prišlo tudi do neljubega dogodka v Sloveniji. Na letališču v Portorožu je namreč zasilno pristalo ameriško vojaško letalo F-16. Ob pristanku se je letalo poškodovalo, pilot pa je ostal nepoškodovan.

Zaradi varnosti, letalo je namreč nosilo oborožitev, so policisti za nekaj časa zaprli za promet magistralno cesto Portorož-slovensko-hrvaška meja, morali pa so evakuirati tudi prebivalce bližnjih stanovanjskih blokov.

ZDRUŽEVANJE STRANK

Predsedniki Liberalno demokratske stranke, Demokratske stranke, Socialistične stranke Slovenije in Zelenih-Ekološko socialne stranke so pred dnevi v Ljubljani podpisali listino o namenih in pomenu povezovanja ter o združevanju strank politične sredine. Končna faza združevanja naj bi se končala s kongresom strank 12. marca.

FAŠENSKI KARNEVAL NA DOLENJOM SENIKI

V Porabji je inda svejta dosta seg bilau ob fašenki. Lepo bi bilau, če bi te šege leko občuvali, zdržali. Tau je pa za volo modernoga svejta vse bola težko, stare šege "počivajo" nindar dojnapisane. Lüdje si pa nauve šege gorgemlmo. Leko nas veseli, da so lüdje nej pozabili fašenek, fašensko nedelo pa torek. Etak nas spominjajo na stare šege. Vrtci, šaule, mladinski klubi so se letos tu potrdili za fašenek. V vsakšoj vesi je nika bilau. Na Dolenjom Seniki je mladina, mlajsi z vrtca, s šaule karneval napravila. Če sta s karnevala rejsan falila pravi Fašenek pa Lenka, je bilau sploj veselo pa smejšno. Od 3. leta do 30 lejt so bili naravnjeni v maškare. Veselje so sprajli cejloj vesi. Iz stari šeg so vzeli, ka so se podje v žensko, dekle v moški gvant zravnale. Maske so si sami napravili. Ponašali so vodstvo vesi. Dobro so notrpokazali policajja, župana, notaroša, doktora pa samoupravino delo. Moramo je povaliti!

GOSPOD DOKTOR! MENI JE TAK FEJST LAGVO.

GE SAM PA NA FAŠENEK GLAVAU ZGUBO!

"MOJ NAUS JE LEPŠI KAK TVOJ!"
"GE PA MAM LEPŠE AUKULE!"

PLAČATI, PLAČATI, PLAČATI...

NAŠ PUST

Velika dvorana števavnoskega kulturnega doma je bila 6. februarja povsem polna, kajti malčki našega vrtca in osnovnošolci so pripravili veseli pustni program. Našemu povabilu se je odzvalo precej staršev in starih staršev.

Otroci so se veselo pripravljali na ta dan. Pripravili so si maske ter kostume oz. vadili programske točke.

Na začetku programa

je vodja otroškega vrtca pozdravila gledalce in jim zaželela prijetno zabavo.

Najprej so nastopili osnovnošolci. Otroci iz 2. in 4. razreda so se predstavili z veselimi programom. Hvala lepa učitelju Laciju Kovaču, ki je pripravil svoje učence. Malčki so recitali ter zapeli nekaj madžarskih in slovenskih pesmi. Njihove maske so bile zelo razno-

like. Videli smo lovca, sonce, zajca, miš, pikapolonico, metuljčka in kraljico.

Program so dopolnili mali lutkarji, ki so pričarali na oder dve pravljici in sicer o Zajčku in njegovem zvončku ter o Rdeči kapici.

Otroci so bili zelo pridni, upam da so bili zadovoljni tudi gledalci.

Agica-Šömenek
Holecz
vzgojiteljica

50 LEJT V ZAKONI JE LEJPI DAR OD ŽITKA

13. februar 1. 1944 je važen datum v življenji Štefana Žohara pa Marije Šulič na Gorenjom Seniki. Če na datum pogledamo, te se je preblizavala bojna k konci. Človek bi tak mislo, da v bojni nega drugo, samo trpljenja, bojznost pa odpoved vupanja. Nej je tak. Tomi zrok je pa sam človek, steri je za toga volo odebrani za najbolje čednoga, da se ne da prejk. Nikak etak je moglo tau biti pri Žoharovi tū. Njigva lūbezen je obladata tiste cajte, mela sta mauc k nauvmi življenji.

Gda sem je gorpoiskala, Marija so mi mesto ponudili pa so mi povedli, ka so v nedelo meli 50. obletnico zakona. Včasim so pa vcuj djali tau tū, ka so tč svetek nej oni napravli. Oni se neskejo dati svetiti. Deca je prtiskavala tau, etak so pa meli strašno velki svetek. 6 mlajšov, 10 vnukov, 3 pravuki so ji pozdravali, prinesli lejpe dare, rauže pa, ka je največ vredno, njigvo toplo lūbezen do starišov.

Kakši 50 lejt je bilau? pitam Žoharjeve.

"Tau smo nej misli, da zadobimo te den tū. Bilau je na dobro pa lagvo, vse," pravijo Marija.

Gde sta se spoznala, kak je tau bilau, ka sta se oženila?

"Ge sam z Boreča, nej daleč od Gorenjoga Senika, gnes je tau v Sloveniji. Tatico sem emo na Gorenjom Seniki, pa sam večkrat tū odo, etak sam pa zagledno njau. Sploj lejpa dekla je bila. Gor sem si djau, ka brez njč nej. Gda sva se spoznala, sva po tistom edno leto vkūp ojdla, te sva se oženila."

Kak so vam šle mlada lejta, kak ste živel?

"Gda sva se oženila, sva doma pri nas bila," pravijo Marija. "Po tistim sva pa tūj v vesi, na tauj funtuši z arenda šla. Tūj je bilau edno žlarstvo (zsellérház). V tistoj iži je osem držin živel. Vsakši je daubo edno sobo pa v zemenici malo mesto. Etak smo živel, tūj sam rodila, gorrnila svojo deco. Tačas, ka sam nej bila oženjena, sam ojdla po marofaj. Sledkar je mauz odo delat es pa ta

zatok ka smo mi velko gazdijo nej meli. Po tistim je

mauz dāubo edno slūzbo pri Gozdnam gospodarstvu (Erdészet). Tūj, gde je žlarstvo bilau, je na odajo bila zemla. 1968. leta smo tisto kúpili pa smo začnili nauvo ižo zidati, štera je 1971. leta cejlak kreda bila. Zidino žlarstva smo pa tō mi skrb meli. Po cajti so vsi vōodišli z zidine, etak je pa pri našom funtuši bila pa gda smo meli prvo priliko, smo go rejšli pa je zdaj naša."

Oča! Kak vam je pa šlau? Lejpo velko držino ste meli, kak ste ji gor držali?

"Ja, tau je nej léko delo bilau. Tistoga reda je malo pejnaz bilau. Gda sam prišo v gauško, je nej tak bilau kak gnes, ka vse z mašinami delajo. Tak je bilau, ka smo vse z rokami vlačili pa delali, plača je pa sploj slaba bila. Doma sam gorzeu zemlau, sem posado tau pa tisto, smo prdelali deci za gesti valaun. Pejnaz sam nej emo, ka bi odo špricere pit, kak gnesden mladi. Mogli smo šparati vsakši filerček."

Kakšen pa te tē lejpi vas svetek biu?

"Sploj je lepau bilau. Deca je prišla, tau je že posebno veselje. Vsakši nam je prneso lejpi dar, rauže pa, moremo povedati, toplo srcē. Zvin toga smo dobili telegrame tū. Eške so mi plebanoš tū dali mali dar in so nas lepau pozdravili. Zdaj, gda sva že obadva več kak 70 lejt stariva (oča so 76, mati 71 leto stari) nama je, jak misliva,

najlepši den biu v življenji. Osem naut sva dobila v slovenskom radiona, tak je bilau vse, kak pravo gostivanje. Mlajši so nam tau darivali pa napravli," prpo-

vedajo mi Marija.

Na gostivanji ples tū geste. Ka pa kaj sta plesali, kaj so igrali?

"Samo pa njaj. Tak so igrali, ka se je vse prašilo. Z Boreče je prišo fudaš, moja žlata, fuda ma na gumbe, tak strašno lepau je igro, ka je tak veselo bilau, ka je tau nej zapovedati. Njega samoga je tū veselilo, ka je leko nam radost spravō," pavijo mi Štefan.

Gda se že pripravlam tadale titi, me Marija pelajo v sobo. Obadvej sobi sta puni z raužami, z dari. Njigva čerka Magda pa vnuk Šanji sta pa notzakapčila magnetofon, pa sta mi zašpilala posnete čestitke iz radiona.

Gda se poslovim od njij, gledam je. Bejle vlase, malo več kil kak gnauksvejta, dapa z vupanjom puni obraz vidim. Ranč tak, kak če bi pravla: "Če bi znauva začnila, bi ranč tak napravla."

I. Barber

REVIJA PEVSKIH ZBOROV V SOBOTI

8. februar je slovenski kulturni praznik. Porabski Slovenci že tū dugo lejt posvetimo te den. Letos smo tū različne programe napravili za svetek doma pa v Sloveniji. Od tam smo dobili vabilo Zveze kulturnih organizacij z Murske Sobote. Pozvali so seniški pevski zbor na občinsko revijo odraslih pevskih zborov. Na reviji je nastupilo 6 zborov.

Pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika je z veseljem nastupō na tauj reviji. Posabe nas veseli tau, da je revija dosta na pomoč zbori. Zdaj smo bili tretjič na reviji, vsakmau smo bogatejši prišli domau. Publika je z dugim ploskanjom pokazala, ka se njim je našo spejvanje vidlo. Po nastopi so pa strokovnjaki (szakemberek) ocenili vsakši zbor.

Naš zbor je nej daubo slabo oceno. Povedli so, da je zbor vsakšo leto baukši, ka sploj čisto spejavamo - ka je nej málo delo - da smo vkūppobrani. Ka so nam za hibo vzeli, tau je besedilo. Pozna se, ka dostakrat mamō probleme s slovenskim knjižnim gezikom. Člani zbora do se potom potrūdili za lepši guč, naj bi naša pesem pa rejč vse več lūdam bila na veselje.

I. Barber

... DO MADŽARSKE

PREDSEDNIK ŽUPANIJSKE SKUPŠČINE V MONOŠTRU

Predsednik županijske skupščine Železne županije dr. Gyula Pusztai je 16. februarja obiskal Monošter in okolico. Namen celodnevne obiska je bil proučiti, kako bi se lahko mikroregija uspešneje vključevala v gospodarske, kulturne itd. procese večje regije. Dr. Pusztai je imel pogovore s člani monoštrske samouprave, obiskal nekaj podjetij. Pogovori so se nadaljevali v Heiligenkreuzu v Avstriji, kamor je delegacijo povabil tamkajšnji župan.

SODELOVANJE MED SREDNJIMA ŠOLAMA

16. februarja so predstavniki Srednješolskega centra iz Murske Sobote obiskali Srednjo poklicno šolo III. Bela v Monoštru. To monoštrsko srednješolsko ustanovo obiskuje precej porabskih dijakov. Lani so na smeri gospodinjstvo uvedli tudi pouk slovensščine. Predstavniki dveh šol so se dogovarjali o vzpostavljanju stikov. Sodelovanje bi poleg kulturnega in športnega področja želeli razširili tudi na strokovno, pedagoško področje.

VEČ KOT MILIJARDA FORINTOV KAZNI

Leta 1993. so na Madžarskem plačale razne ustanove, podjetja in posamezniki več kot milijardo forintov kazni zaradi onesnaževanja okolja. Najbolj ogrožen je bil prav zrak, kajti ekološka sodišča so obravnavala 700 primerov. Skupna kazen je znašala 400 milijonov forintov. Vse več je primerov nepravilnega skladiščenja ali transporta nevarnih snovi. Zaradi takih primerov so lani podjetja plačala 200 milijonov forintov kazni.

KOLIKO NAS BODO STALE VOLITVE?

Kot je znano, bodo 8. maja na Madžarskem parlamentarne volitve. Letošnji proračun R Madžarske je za pokrivanje stroškov volitev predvidel 800 milijonov forintov. Skupščinska komisija za samouprave je skupščini predlagala zvišanje vsote na 1 milijardo 300 milijonov forintov.

SREČANJE V ZNAMENJU SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRRAZNIKA

Slovensko društvo v Budimpešti je imelo letošnje prvo srečanje v prostorih Veleposlaništva Republike

Slovenije.

Tokratno srečanje je bilo namenjeno slovenskemu kulturnemu prazniku ter spominu na Avgusta Pavla.

V prostorih veleposlaništva se je zbralo približno 40 ljudi, večinoma Slovencev, ki so se nekoč preselili iz Porabja v glavno mesto Madžarske.

Med njimi smo srečali tu-

di take, ki so se odselili na začetku 50-ih let in imajo s svojim rojstnim krajem zelo malo stikov. Večina sre-

dnje generacije živi od 10 do 15 let v Budimpešti, njihove vezi s Porabjem so še bolj tesne. Lepo število udeležencev je pozdravil tudi veleposlanik Slovenije gospod Ferenc Hajós, ki je med drugim poudaril, da za proslavitev slovenskega kulturnega praznika ni primernejšega mesta, kot prostori slovenske ambasade.

O pomembnosti praznika ter ustvarjalnem delu Franceta Prešerna je spregovoril Mladen Pavičič, slovenski lektor na Filozofski fakulteti v Budimpešti. Na Avgusta Pavla se je spominjal dr. János Domonkos, ki je svojčas doktoriral iz teme Literarno in kulturno življenje v Železni županiji med dvema vojnama, torej je dober poznavalec Avgusta Pavla.

Dr. Domonkos je svojčas kot mladi učitelj služboval na Gornjem Seniku in se je prav s toplimi besedami spominjal na ljudi, na vas. Med drugim je poudaril, da na žalost Avgusta Pavla premalo poznajo na Madžarskem, zato je bil prav vesel, da ga je slovensko društvo zaprosilo, naj pripravi kratko predavanje o njem.

Irena Pavlič je govorila o doživetjih in izkušnjah Avgusta Pavla, ki jih je doživel med zbiranjem etnološkega gradiva v porabskih vaseh.

NAŠE PESMI (68)

ŠLA BOM NA GORO

/:Šla bom na goro visiko, visiko:/ 3x
Šla bom na goro, v samostan.

/:Tam bom sedeja, šivala, štrikala:/ 3x
Svojega sineka zibala.

/:Spavaj mi, spavaj sinček moj, sinček moj:/ 3x
Kako je spavau oča tvoj.

/:Oča tvoj biu (j)en velki lump, velki lump:/ 3x
Ka(j) si je zápiu cejla grünt.

/:Ti boš pa(j) eške vekši lump, vekši lump:/ 3x
Ka(j) boš si zápiu svoj kaput.

(Gorenji Sinik)
-mkm-

Uradni del je potem kar naravno prešel v pogovor, ki se je precej zavlekel,

ki jiti Porabci, ki živijo v Budimpešti, se srečujejo bolj redko.
-MS-

SLOVENSKI ŠPORT

Tako kot vsaka država, vsak narod, ima tudi Slovenija svoje športnike, športne idole. Nekateri še tekmujejo, drugi so že prenehali. V tej naši novi rubriki bo tekla zgodba o njih.

Smo v času zimskih olimpijskih iger v Lillehammerju. Film pa se vrtil nazaj, v leto 1984, ko je Jugoslavija gostila najboljše zimske športnike sveta. Bilo je to v zdaj nesrečnem Sarajevu. Večina jugoslovanskih športnikov je prihajala iz Slovenije. Smučanje, še posebej alpsko, delno pa tudi nordijsko, je v začetku osemdesetih let doživljalo v Sloveniji pravi boom. Ljudje so pravzaprav ponoreli. Prva slovenska, Križajeva zmaga v slalomu za svetovni pokal leta 1980 v švicarskem Wengnu, Križajeva srebrna in Strelova bronasta medalja na svetovnem prvenstvu v avstrijskem

Schladmingu leta 1982. Čakala se je prva olimpijska medalja. In na pobočjih Bjelašnice jo je prismočal Primožec, Novogoričan Jure Franko. Za Švicarjem Maxom Julnom je osvojil srebrno medaljo. Franko je tako sebi in Sloveniji prismočal prvo medaljo zimskih olimpijskih iger. Seveda takrat še v okviru jugoslovanske reprezentance.

Bo Slovenija v Lillehammerju dobila tudi prvo "tapravo" medaljo, kot samostojna in neodvisna država? To bomo vedeli kmalu.

Deset let je minilo od Sarajeva. Smučarska generacija se je zamenjala. In po nekaj sušnih letih je slovenska športna javnost spet padla v delirij. Slovenski smučarji so ponovno začeli zmagovati. Začelo se je v zadnjih dneh lanskega leta. Slalomist

Bojan Križaj in Mateja Svet, prvi imeni slovenske smučarje. Mateja Svet je doslej najuspešnejša slovenska smučarka na velikih tekmovanjih. Na dveh svetovnih prvenstvih je osvojila pet medalj (1 zlato, 1 srebrno in 3 bronaste), pa še srebrno na olimpijskih igrah v Calgaryju leta 1988. Svetova se je poslovila od tekmovalnega smučanja leta 1990, še pred svojim 22. rojstnim dnevom.

Jure Košir je v italijanski Madonni di Campiglio premagal vso svetovno elito, le dan ali dva zatem se je zgodila senzacija v avstrijskem Flachau. 18-letna Mariborčanka Katja Koren je s številko 66 zmagala v superveleslalomu. Presenetila je tudi avstrijske televizijce, ki sploh niso posneli njene vožnje.

Toda s tem slovenskih presenečenj ni bilo konca. 17-letna Alenka Dovžan iz Mojstrane (tam je doma tudi Jure Košir) je ponovila Katjin uspeh v superveleslalomu v italijanski Cortini d' Ampezzo. Skupaj z uveljavljeno Švedinjo Pernillo Wiberg sta dosegli rezultat 1:20,64.

Vse to je bilo seveda dobro vabilo za mariborsko Zlato lisico. Organizatorji tradicionalnega tekmovanja v slalomu in veleslalomu za svetovni pokal so imeli srečo z vremenom, gledalci (v treh dneh

jih je prišlo pod Pohorje več kot 35.000), pa tudi z rezultati. Tokrat je bila na vrsti za zmago Ljubljancanka, 20-letna Urška Hrovat.

In tako so oči športne javnosti zdaj uperjene v naše alpske smučarje. Smučarski skakalci, ki so nas razveseljevali v prejšnjih sezonah, so se letos nekje izgubili. Seveda pa to ne pomeni, da ne morejo presenetiti v Lillehammerju.

Tudi biatlonci in kombinatorci, ki so manj na očeh javnosti, upajo, da se bodo dobro odrezali.

In ob vsem tem je potrebno dodati še nekaj. Slovenija je nova država na politični karti sveta. Mnogi zanjo ne vedo. In naj se politiki še tako trudijo, peščica športnikov je za uveljavitev te države doslej storila več kot so storili oni.

Silva Eöry

NORI MESEC

FEBRUAR

KAM PA
 Februar je veseljak,
 za pusta si je kupil vlak.
 Njegov oče je bil strašen zmaj,
 zato rad zganja direndaj.
 Njegova mama je kameleonka,
 sestra pa navadna barabonka.
 Februar samo pustuje,
 veseljači in praznuje.

TAKO SO SE DOLNJESENIŠKI MALČKI PRIPRAVLJALI NA PUSTNO POVORKO

sva se počutila. Čas je hitro mineval, morala sva se vrniti domov. Bila sva kot dva snežaka, "od pet do glave" bela.

Imaš rad sneg tudi ti? Piši mi o svojih doživetjih!

Lepo te pozdravlja
Kristian.

DRAGA KATARINA!

Upam, da te moje pismo najde pri najboljšem zdravju. Oprosti mi, da ti šele zdaj odgovarjam.

Pri nas je prava zima. Padlo je približno 30 cm snega, tako smo se preteklo soboto sankali od jutra do večera. Samo opoldne smo malo počivali, ko smo opravili kosilo. Moja mala sestra Andreja je popoldne že komaj hodila z nami, mi

večji otroci smo jo morali vleči. Zvečer smo bili tako utrujeni, da smo ob šestih že zaspali. To sankanje mi bo dolgo v spominu. Škoda, da ti nisi bila tu pri nas. Mislim, da se pri vas tudi lahko sankaja, čeprav ni takih hribov kot tu.

Kmalu bomo dobili polletno spričevalo. Tvoje bo prav gotovo zelo dobro. Napiši mi, kakšne ocene si dobila, jaz ti bom tudi napisala. Približuje se tudi pust. Če imaš dobre ideje, prosim te, napiši, v kaj naj se našim na karnevalu, kajti jaz še ne vem.

S tem končujem pismo, upam, da se kmalu srečava. Prosim te, piši mi!

Pozdravlja te **Renata**

PISMA

Učenci 7. razreda na Gornjem Seniku so pisali šolsko nalogo o svojih zimskih doživetjih v obliki pisma. Objavljamo nekaj zanimivih primerkov.

DRAGI TOMAŽ!

Ne jezi se, da ti že dolgo nisem pisal, a nisem imel časa. Ne vem, kakšno je vreme pri vas, pri nas je malo čudno. Zelo smo že čakali sneg, pa ga ni in ni bilo. Neki dan sem pa gledal skozi okno in sem skoraj omedlel. Vse je bilo belo pa tako gosto je snežilo, da skoraj nič nisem videl. Vesel sem bil, da se lahko sankamo in igramo. Toda lepa "belina" ni trajala dolgo. Tretji dan je že bilo vse umazano in blatno. Fuj, nisem mogel gledati, kako izgleda vas. To je samo, hvala Bou, trajalo nekaj dni. Potem je spet začelo snežiti. Ta sneg je bil trajnejši. Zdaj smo se res lahko sankali, igrali. Veliko smo se smejali.

In ti, kako si kaj? Še imaš tiste sani, s katerimi smo se lani sankali? Piši mi! Kakšne zimske spomine imaš?

Tvoj najboljši prijatelj
Žolt

Gornji Senik, 9.2. 1994

DRAGI ŽOLTI!

Ne jezi se, da ti pišem šele zdaj, toda nisem imel časa.

Vprašal si me, kako je bilo prvi dan po počitnicah

v šoli. Prvi dan sem vstal zjutraj ob šestih. Zelo sem bil zaspan, ampak moral sem iti. V šoli sem se srečal s svojimi prijatelji. Veliko smo se šalili in se igrali. Ko je zazvonilo, smo še vedno kričali. Če bi videl, kako je gledala učiteljica, ko je stopila v učilnico in zagledala na tleh kupček smeti. Mi smo se pa kar pogovarjali, kot če bi bile še počitnice. Toda učiteljica je naredila red. Pouk se je začel. Komaj smo čakali konec zadnje ure. Ko se je končala, smo se spet začeli "hecati". Toda čas je hitro minil in smo šli domov.

Piši mi, kakšne ocene si dobil!

Pozdravlja te **Tomaž**

DRAGA PRIJATELJICA!

Minilo je že precej časa, odkar se nisva srečali. Zato ti napišem, kaj se je zgodilo z mano med tem časom.

V družini so vsi zdravi. Si tudi ti zdrava? Nedavno smo dobili novega družinskega člana. Moja sestra, ki živi pri nas, je rodila sina. Že pred prazniki je prišla iz porodnišnice. Otrok je zelo majhen. Imenuje se Balaž. Jaz imam zelo rada majhne otroke. Prejšnji ponedeljek so malega krsčili. Boter in botra sta moja druga sestra in njen mož.

V ponedeljek smo praznovali. Mnogo ljudi je prišlo pogledat "našega fanta".

Drugače pridno hodim v šolo. V kratkem bomo dobili polletno spričevalo. Ti rada hodiš v šolo? Kakšno bo tvoje polletno spričevalo? Kako napreduješ pri učenju? Igram tudi roko, in če imam čas, kolesarim. S kakšnim športom se ukvarjaš? V zimskih počitnicah sem se imela lepo. Kaj si pa ti delala? Piši mi!

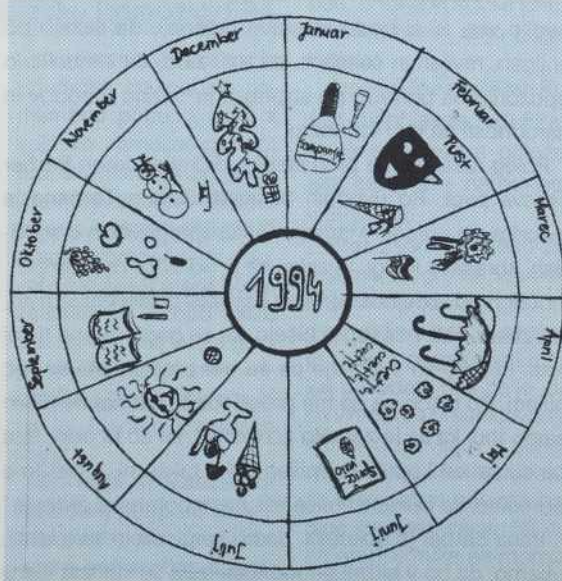
Zelo lepo te pozdravlja, tvoja najboljša prijateljica

Monika

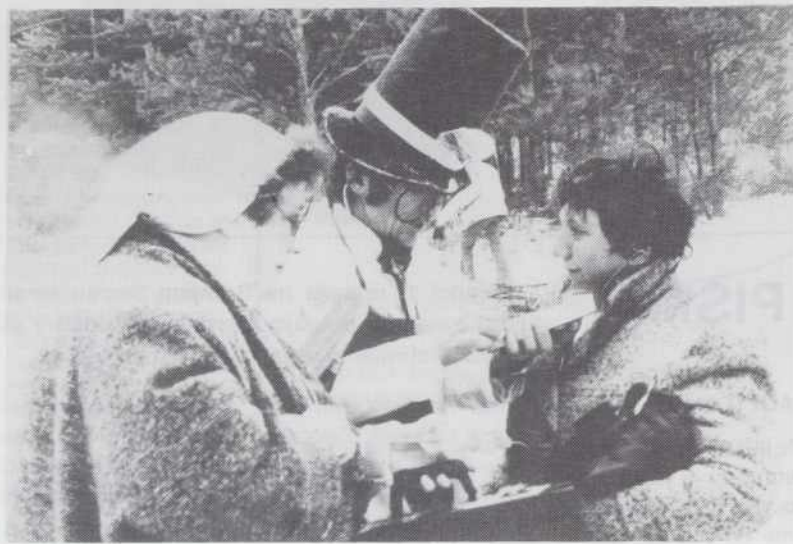
DRAGI PRIJATELJ!

Hvala za tvoje pismo. Bil sem vesel, da si mi hitro odgovoril na moja vprašanja.

Zdaj bi ti rad pisal o svojih "snežnih avanturah". Imeli smo veliko snega. Jaz sem seveda moral preizkusiti svoje sankajske sposobnosti. Dobro sem se oblekel in sem šel na grič. Dolgo pot sem moral prehoditi do vrha. Tam sem sedel na sani in se v polnem zagonu spustil navzdol. Zelo hitro sem vozil. Nekajkrat sem se prevrnil, toda nič za to. Moj prijatelj Žolt je tudi prišel. Skupaj sva se imela lepše. Žolt se je skoraj pri vsaki vožnji prevrnil. Kako sem se nasmejati! Zelo dobro

**PORABJE IZ
OBJEKTIVA**

RAZSTAVA IN PREDSTAVITEV KNJIGE

Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobote se je odločila, da ob slovenskem kulturnem prazniku pripravi razstavo kulturne ustvarjalnosti porabskih Slovencev in prekmurskih Madžarov. Pravzaprav razstava povezuje slovenski in madžarski kulturni praznik in bo odprta od 7.2. do 18.3.

Po besedah ravnatelja Pokrajinske in študijske knjižnice Jožeta Vugrinca so se za tak način praznovanja obeh kulturnih praznikov odločili z namenom, da predstavijo dosežke predstavnikov obeh manjšin, da spodbudijo vse, ki si bodo razstavo ogledali, da sežejo po knjigah, revijah in časnikih, pa tudi zato, da simbolično opozorijo na potrebo po strpnosti in sožitju narodov in narodnosti na tem območju.

Poleg razstave so predstavili tudi knjigo Irene Barber Trnova paut. Po uvodnih besedah Jožeta Ternarja je avtorica ob pomoči Marijane Sukič spregovorila o zgodbah, zbranih v knjigi. In zakaj se je odločila za pisanje?

"Tak pred 25 leti nazaj san v časopisi pisala tau ali tisto, tak znate, kak v časopisi pišejo, ka se godi v toj pa tistoj vesi. In tisto so šteli lidje pa so me prosili, naj vse več pišem. Po tiston pa so me prosili tou ti, ka naj ne pišen samo tou, ka se je zgodilo po resnici, ka so tu orali, tam pa so šance kopali, naj pišen neka takšo ti, z literarno pomočjo, ka pokažen naše lidi, našo porabsko življenje."

Irena Barber je obljubila, da bo še pisala in tako lahko upamo, da bo v bližnji prihodnosti izšla še kakšna njena knjiga.

NIKA ZA SMEJ

NOTAROŠ

Ednok so ednoga Vogrina postavili za notaroša v nemško ves. Pošteno je opravlo svojo službo, dokeč je nej doubu baukse mesto, te se je pa preselo ta.

No, ednok pa, sam nej znau, zakaj bi rad vido tisto nemško vesnico pa svoje prvo službeno mesto, zato se odpravo na obisk. Da je srešo staroga župana, ga pozdravi pa ga pita: "Kak živete stari prijateo? Mate telko norcov v vesi kak tč, gda sam ešče med vami biu?"

"Nej," je odgovoro ponizno župan, "gda ste vi odišli gospod, smo ji včas menje meli."

Vera Gašpar, I. Barber

POREDUŠOV
JANOŠ
Evgen
Čar
MONODRAMA

*Prekmurje mi je,
Veselje pa žalost,
Trpljenje pa sreča,
Sunce pa dešč,
mi je življenje ...*

VESTNIK

MURN

EUROPEAN FASHION DESIGN

GORNJI SENIK
5.3.1994 OB 18.00
ŠTEVANOVCI.
6.3.1994 OB 10.30

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).